

Univerzita Karlova oslavila 676. narozeniny a předala ocenění

9.4.2024 - Jitka Jiříčková | Univerzita Karlova

V úterý 9. dubna proběhlo ve Velké aule historické budovy Karolina slavnostní zasedání připomínající 676. výročí založení Univerzity Karlovy. U této příležitosti byly uděleny Ceny Miloslava Petruska za prezentaci a propagaci a Ceny Bedřicha Hrozného za tvůrčí počín.

Univerzita Karlova byla založena před 676 lety, 7. 4. 1348. Nejstarší česká univerzita své narozeniny tradičně vnímá jako prostor k podpoře a ocenění univerzitní vědy a členů a členek akademické obce, kteří dění na vysoké škole svým aktivním přístupem pozitivně ovlivňují. Zároveň si univerzita společně připomněla tragický milník z prosince loňského roku na Filozofické fakultě UK. Přítomní uctili minutou ticha památku obětí. Slavnostním ceremoniálem provázela prorektor pro akademické kvalifikace, profesor Jan Kuklík.

Úvodní slova rektorky UK Mileny Králíčkové se týkala smutné připomínky tragické události, k níž došlo 21. prosince na Filozofické fakultě UK. „Ztratili jsme čtrnáct kolegyn a kolegů z řad studujících a zaměstnanců. Následky si ponese mnoho měsíců a let. Ale den co den se snažíme postupnými kroky naší akademickou rodinu uzdravovat, stejně silně a vroucně, jako připomínat památku těch, kteří nás opustili. Chci z celého srdce poděkovat neohroženému týmu vedení FF UK pod vedením děkanky Evy Lehečkové, všem členkám a členům Ústředního krizového štábu, akademikům a akademičkám, zaměstnancům a zaměstnankyním, studujícím. Také mnohým externím partnerům – integrovanému záchrannému systému, celé řadě neziskových organizací, Českému červenému kříži a mnohým dalším, kteří nás na cestě k uzdravení provází. Bez souhry mnohých bychom nemohli pomáhat všem těm, kteří nyní potřebují oporu a pomoc,“ pronesla rektorka.

Upozornila ovšem také na řadu světlých okamžiků roku 2023. Zmínila výsledky soutěže Česká hlava, kde nejprestižnější vědecké ocenění – Národní cenu vlády za rok 2023 – získala historicky poprvé žena, profesorka Zuzana Moťovská ze 3. lékařské fakulty UK, a to za výjimečný přínos v oblasti kardiologie. Připomněla rovněž úspěch v Ceně Neuron, která hned čtyřikrát připadla právě zástupcům Univerzity Karlovy – například profesoru Švecovi z FaF UK či doktorce Lence Slavíkové z MFF UK.

Rektorka dále představila ve vzdělávací oblasti nový mezinárodní projekt European Degree Label, řešený s partnery 4EU+, který rozšiřuje možnosti mezinárodního studia, mapuje studijní programy, které lze studovat zároveň na více partnerských univerzitách a je ukončený společným diplomem. „Zároveň jsme se v roce 2023 o významný kus posunuli v přípravě systému mikrocertifikátů v ČR, v čemž je UK významným národním i evropským leaderem,“ ocenila Milena Králíčková, podle níž jsou to právě vysoké školy, které plní nezastupitelnou roli v oblasti vzdělávání, v oblasti inovací, skrze své zahraniční absolventy i v mezinárodních vztazích, a také zároveň plní svoji nezastupitelnou třetí roli ve společnosti.

„V prosinci 2023 celé naše akademické společenství obestoupila tragédie. Museli jsme v těžkých dnech hledat sílu a odvahu jít dál, vyrovnat se s bolestnou ztrátou našich členek a členů a poskytnout si vzájemnou podporu. Najít sílu nést dále světlo za ty, kteří již nemohou. Ale všude, kde se projeví takto silně zlo, se v míře vyšší projeví i dobro – akademickou rodinu zalila vlna lidské sounáležitosti, pospolitosti, ohleduplnosti a naděje v budoucí společnou cestu. Nechť tuto pospolitost a sounáležitost cítíme všichni společně vždy, když bude i v tom letošním roce třeba,“ zakončila svůj proslov rektorka Univerzity Karlovy.

Na její slova navázala děkanka Filozofické fakulty UK Eva Lehečková. „Všichni ale víme, že důvodem, proč tu k vám dnes promlouvám, není bohužel pouze můj vděk Univerzitě Karlově. Je jím událost, jejíž charakteristiku mnozí z nás ani po třech měsících nechtějí zhmotňovat za bílého dne do slov. Příčí se nám to, i když jsou slova naším chlebem. Je to hojící se rána, o kterou zakopáváme v myšlenkách – některé dny už třeba jen tak mimoděk, jakoby omylem, jiné dny se ozývá neodbytně, i při nejnevinnějších podnětech. Po uplynutí třech měsíců jsem přesvědčena, že naše akademická obec, naši zaměstnanci a studující, teď ze všeho nejvíc potřebují naši empatii a čas,“ přiznala otevřeně děkanka Filozofické fakulty UK s tím, že právě studijní či vědecká práce mohou lidem zasaženým tragédií aspoň částečně poskytnout pocit vlastní kontroly nad aktuální situací.

Eva Lehečková se podělila o zkušenosti, jež během řešení následků prosincové tragédie univerzita získala. Apelovala také na větší podporu psychického zdraví, nejen v akademickém prostředí, ale ve vzdělávacích institucích obecně. „Jsem přesvědčena, že budování psychické odolnosti žáků v regionálním školství, z nichž se posléze stávají studující na vysokých a dalších školách, je jedna z nejlepších investic do budoucího zdraví naší společnosti. Filozofická fakulta připravuje klinické a školní psychology, proto jsme připraveni se na řešení této potřeby podílet, i s oporou o mnohé zkušenosti, jimiž si teď bohužel musíme procházet,“ řekla Eva Lehečková.

Na závěr svého projevu poděkovala svému kolegiu na FF UK a vedení Univerzity Karlovy nejen za kontinuální praktickou pomoc a spolupráci od prvních hodin po útoku, ale především za to, jak rychle a jednoduše se dle jejích slov dovedli všichni zainteresovaní shodnout na hodnotových východiscích, jimiž se bude UK řídit při obnově akademického života na fakultě. „Byl to pro mě formativní zážitek, který mě pevně ujistil o tom, že Univerzita Karlova je nepochybně pestrým společenstvím sedmnácti fakult s různými specifiky, ale v klíkových situacích nacházíme velmi snadno souznění na stejných principech, které přetrvávají. To je, myslím, k letošním narozeninám naší univerzity dobré poznání, jež můžeme společně oslavit a které můžeme Univerzitě Karlově popřát i do příštích let,“ uzavřela děkanka Filozofické fakulty UK Eva Lehečková.

V druhé části slavnostního ceremoniálu došlo na předání ocenění z rukou rektorky UK Mileny Králíčkové. Cena Miloslava Petruska za prezentaci a propagaci se uděluje za pozitivní počín, který má významný dopad na vytváření obrazu vnímání Univerzity Karlovy u široké veřejnosti. Je pojmenována po jednom z nejvýznamnějších českých sociologů, emeritním děkanovi Fakulty sociálních věd UK. Obdrželi ji:

- Podcastové studio Kampus Hybernská a Filip Liška za podporu studentské popularizační činnosti a její rozvoj.
- Ředitelka Herzlova centra izraelských studií UK Dr. Irena Kalhousová za dlouhodobý rozvoj třetího pilíře univerzity prostřednictvím svých aktivit v médiích, účasti na veřejných diskuzích a přednáškové činnosti na středních školách.
- Zvláštní čestné uznání obdržela Studentská komora akademického senátu FHS UK, safe space kolektiv a spolek Studenti FHS UK za společnou iniciativu FHSafe zaměřenou na osvětové a preventivní akce týkající se sexualizovaného a genderově podmíněného násilí.

Dále byly uděleny Ceny Bedřicha Hrozného za tvůrčí počín, významný a originální příspěvek, například odbornou časopiseckou nebo knižní publikaci, umělecké dílo, pořádání výstavy, nebo

realizovaný patent.. Ocenění nese název po rektoru Univerzity Karlovy, orientalistovi a jazykovědci, jenž rozluštil jazyk starověkých Chetitů. Letos ho získali čtyři laureáti.

PhDr. Marek Brčák, Ph.D. – ÚDAUK za monografii *Působení kapucínského řádu v Čechách a na Moravě 1599-1783*

Autor v této monografii pečlivě mapuje interakce kapucínů s okolním světem, ať už jde o jejich kazatelskou činnost, sběr almužen, misijní práci nebo jejich vztahy s laickými společenstvími. Jeho práce přináší nejenom historická fakta, ale i biografické medailony známých i méně známých kapucínů a obrazovým doprovodem.

Mgr. Michal Ctibor, Ph.D. z FF UK za nový překlad Vergiliova eposu *Aenéis*

Ctiborova práce na tomto překladu, který zahrnuje téměř 10 000 veršů, trvala celkem dvanáct let (2011–2023). *Aenéis* je klíčovým dílem antické římské literatury a zároveň důležitým prvkem evropského literárního kánonu. Ctiborův překlad se vyznačuje kultivovanou a současně bohatou a barvitou moderní češtinou, která oslovuje současné čtenáře. Kniha je doplněna úvodní studií nazvanou *Aenéova pata*, kde Ctibor představuje moderní interpretace eposu a analyzuje jeho nekonzistence, ideologii a Vergiliovu inspiraci z řeckých autorů, zejména Homéra.

- prof. RNDr. Ladislav Skrbek, DrSc. z MFF UK za monografii *Quantum Turbulence*

Jedná se o první ucelenou knihu o kvantové turbulenci, která navíc popisuje nejmodernější výsledky a techniky. Prof. Skrbek a jeho spoluautoři v ní zdůrazňují rozdíly a analogie s klasickou turbulencí, čímž otevírají nové perspektivy a výzvy pro další výzkum. Vedle toho poskytuje tato kniha také cenné učební materiály pro studenty fyzikálních a technických oborů, kteří se chtějí seznámit s pokročilými koncepty kvantové turbulence.

MUDr. Michael Svatoň, Ph.D. ze 2. LF UK za publikaci *NGS better discriminates true MRD positivity for the risk stratification of childhood ALL treated on an MRD-based protocol*

Publikace MUDr. Svatoně a jeho kolektivu představuje mimořádný přínos v oblasti diagnostiky a léčby zhoubné akutní lymfoblastické leukemie u dětí. Jejich studie, která zahrnovala téměř 800 vzorků u 432 pacientů, ukázala využití metody pokročilého sekvenování v zásadním zlepšení diagnostiky minimálního reziduálního onemocnění (MRD) a tím i ve zpřesnění indikace léčby na základě rizika relapsu.

Závěr slavnostního ceremoniálu patřil hudebnímu vystoupení Zemlinského kvarteta, v jehož podání zazněly dvě věty ze skladby Bedřicha Smetany *Z mého života*.

<https://cuni.cz/UK-6311.html?locale=cz&news=21746>